

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ
УКРАЇНИ**
Мін'юст

Міністерство фінансів України

вул. Архітектора Городецького, 13, м. Київ, 01001
тел.: (044) 364-23-93, факс: (044) 271-17-83
E-mail: callcentre@minjust.gov.ua,
themis@minjust.gov.ua,
Web: <http://www.minjust.gov.ua>,
код згідно з ЄДРПОУ 00015622

**Щодо проєкту Закону
(реєстр. № 11263 від 16 травня 2024 року)**

Міністерство юстиції України на виконання доручення Прем'єр-міністра України Дениса Шмигала від 28 травня 2024 року № 16457/1/1-24 (до листа Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики від 22 травня 2024 року № 04-32/10-2024/113054) опрацювало проєкт Закону України «Про захист прав клієнтів підсанкційних професійних учасників ринків капіталу» (реєстр. № 11263 від 16 травня 2024 року) (далі – проєкт Закону), внесений на розгляд народними депутатами України Василевською-Смаглюк О.М. та іншими народними депутатами України, і в межах компетенції повідомляє.

1. Проєктом Закону в цілому пропонується закріпити положення, якими встановлюються *правові, фінансові та організаційні засади проведення процедури врегулювання*, а саме заходів, що вживаються для забезпечення повернення клієнтам підсанкційних професійних учасників ринків капіталу (крім осіб, яким таке повернення заборонено законом) *належних їм коштів, цінних паперів та/або інших фінансових інструментів*, повноваження та функції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (далі – Фонд) під час проведення такої процедури.

Підпунктом 3 пункту 4 розділу «Прикінцеві та перехідні положення» проєкту Закону пропонується внести окремі зміни до Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб», зокрема, *лише в частині визначення окремих повноважень виконавчої дирекції Фонду*.

До запропонованого слід зауважити, що згідно з частиною першою статті 3 вказаного Закону *Фонд є установою, що виконує спеціальні функції у сфері гарантування вкладів фізичних осіб та виведення неплатоспроможних банків з ринку і ліквідації банків у випадках, встановлених цим Законом*.

При цьому повноваження, пов'язані з процедурою врегулювання, якими пропонується наділити Фонд відповідно до запропонованих положень проєкту Закону, на нашу думку, не притаманні діяльності Фонду, основним завданням якого є забезпечення функціонування системи гарантування вкладів фізичних

СЕД АСКОД

Міністерство юстиції України

№ 90082/6990-4-24/11.3.1 від 20.06.2024

Підписувач *Малюська Денис Леонтійович*

Сертифікат 382367105294AF9704000000E0444600B549FE01

Дійсний з 16.02.2024 9:54:20 по 16.02.2025 9:54:20

осіб, виведення неплатоспроможних банків з ринку та здійснення ліквідації банків (стаття 4 зазначеного Закону).

Проект Закону потребує перегляду з метою взаємоузгодження його із Законом України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб», зокрема, в частині визначення повноважень та функцій Фонду.

Запропоновані зміни до Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» не враховують чинної редакції цього Закону, зокрема, щодо викладення абзацу третього пункту 2 частини третьої статті 16 його в новій редакції.

2. Частиною другою статті 1 проекту Закону передбачається, що метою цього Закону є захист прав і законних інтересів клієнтів професійних учасників ринків капіталу (крім банків), до яких були застосовані спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи (санкції), передбачені пунктами 1, 5, 6, 9, 24² частини першої статті 4 Закону України «Про санкції» (далі – підсанкційні професійні учасники ринків капіталу).

Вказане положення проекту Закону містить юридичну невизначеність в частині застосування до підсанкційного професійного учасника ринків капіталу перерахованих санкцій. Адже з наведеного формулювання є незрозумілим, чи такі санкції мають бути застосовані одночасно, чи буде достатньою наявність лише однієї з них.

3. Окремими положеннями проекту Закону передбачається можливість надання інформації, що становить банківську таємницю, тимчасовим санкційним керуючим підсанкційним професійним учасником ринків капіталу (підпункт 5 частини сьомої, абзац другий частини дванадцятої статті 3, частина дев'ята статті 4, частина п'ята статті 5 проекту Закону).

Зазначаємо, що згідно з положеннями статті 60 Закону України «Про банки і банківську діяльність» інформація про діяльності та фінансового стану клієнта, яка стала відомою банку у процесі обслуговування клієнта та взаємовідносин з ним або стала відомою третім особам при наданні послуг банку або виконанні функцій, визначених законом, а також визначена у цій статті інформація про банк є банківською таємницею.

Банківською таємницею, зокрема, є відомості про банківські рахунки клієнтів, у тому числі кореспондентські рахунки банків у Національному банку України.

Порядок розкриття банками банківської таємниці встановлено статтею 62 вказаного Закону.

При цьому розділом «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону не передбачається будь-яких змін до Закону України «Про банки і банківську діяльність».

Враховуючи наведене, проект Закону потребує редакційного доопрацювання з урахуванням наведеного.

4. Текст проекту Закону потребує доопрацювання з метою приведення його до єдиної термінології, оскільки у тексті використовується два терміни однакового значення, а саме «поточний рахунок клієнта» та «рахунок клієнта».

5. Щодо здійснення окремих платежів/перерахувань у гривнях або *іноземній валюті* зазначаємо, що з метою уникнення розбіжностей у конвертації валют під час здійснення відповідних операцій слід чітко визначити, *на яку дату має фіксуватись курс гривні до іноземної валюти*.

6. Частиною дванадцятою статті 3 проекту Закону передбачається встановити, що *правоохоронні органи зобов'язані* надавати допомогу тимчасовому керуючому у процесі здійснення процедури врегулювання на підставі письмового звернення тимчасового керуючого.

Також передбачається, що тимчасовий керуючий *повідомляє правоохоронні органи* про обставини, що можуть свідчити про привласнення підсанкційним професійним учасником ринків капіталу несплачених коштів клієнтів за цінними паперами, що спричинило неможливість повернення коштів клієнтам у повному обсязі; про обставини, що можуть свідчити про привласнення підсанкційним професійним учасником ринків капіталу коштів клієнтів, що спричинило неможливість повернення коштів клієнтам у повному обсязі (частини друга, третя статті 6 проекту Закону).

Слід зауважити, що на сьогодні законодавство не містить визначення уніфікованого терміна «*правоохоронні органи*» та не передбачає вичерпний перелік таких органів, що унеможлиблює його однозначне застосування на практиці.

Так, *в розумінні Закону України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів»* (далі – Закон), який встановлює, зокрема, систему особливих заходів державного захисту працівників правоохоронних органів від перешкоджання виконанню покладених на них законом обов'язків і здійсненню наданих прав, а так само від посягань на життя, здоров'я, житло і майно зазначених осіб та їх близьких родичів у зв'язку із службовою діяльністю цих осіб, *до правоохоронних органів віднесено*: органи прокуратури, Національної поліції, служби безпеки, Військової служби правопорядку у Збройних Силах України, Національне антикорупційне бюро України, органи охорони державного кордону, Бюро економічної безпеки України, органи і установи виконання покарань, слідчі ізолятори, органи державного фінансового контролю, рибоохорони, державної лісової охорони, *інші органи, які здійснюють правозастосовні або правоохоронні функції* (стаття 2 Закону).

Слід зазначити, що статус правоохоронних органів та, зокрема, їх функції визначено спеціальними законами, які визначають правові засади їх діяльності.

Так, до правоохоронних органів, визначених спеціальними законами, віднесено:

Державне бюро розслідувань (*державний правоохоронний орган*, на який покладаються завдання щодо запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування кримінальних правопорушень, віднесених до його компетенції);

Державну прикордонну службу України (*правоохоронний орган спеціального призначення*);

Управління державної охорони України (*державний правоохоронний орган спеціального призначення*);

Службу безпеки України (*державний орган спеціального призначення з правоохоронними функціями*, який забезпечує державну безпеку України);

Національну гвардію України (*військове формування з правоохоронними функціями*).

Крім того, *статус правоохоронного органу* не завжди визначається безпосередньо в «базовому» законі, який регламентує питання його діяльності, в деяких законах орган може бути наділено правозастосовними та/або правоохоронними функціями без встановлення такого статусу. Зокрема, Законом України «Про Бюро економічної безпеки України» Бюро економічної безпеки України визначено центральним органом виконавчої влади, на який покладаються завдання щодо протидії правопорушенням, що посягають на функціонування економіки держави, та який відповідно до покладених завдань *виконує правоохоронну, аналітичну, економічну, інформаційну та інші функції*; Законом України «Про Національну поліцію» Національну поліцію України визначено центральним органом виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку, завданнями якого є надання поліцейських послуг, зокрема, у сферах: забезпечення публічної безпеки і порядку; охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави; протидії злочинності.

Враховуючи наведене, застосування у проєкті Закону узагальнюючого поняття «правоохоронні органи» при визначенні обов'язків правоохоронного органу в частині надання допомоги тимчасовому керуючому є некоректним. Крім того, аналіз вказаних положень проєкту Закону, зокрема в частині встановлення прав та обов'язків тимчасового керуючого та правоохоронних органів, виявляє відсутність причинно-наслідкового зв'язку, що свідчить про незавершеність механізму реалізації наданого права. Так, з пропонованих положень не зрозуміло: які саме правоохоронні органи будуть надавати допомогу тимчасовому керуючому та в чому вона полягає; які саме правоохоронні органи зобов'язані повідомляти тимчасовий керуючий та з якою метою, а також які правові наслідки це матиме.

Таким чином, проєкт Закону потребує доопрацювання з урахуванням зазначеного.

7. Частиною чотирнадцятою статті 3 проєкту Закону передбачається, що *правочини*, вчинені органами управління та керівниками підсанкційного професійного учасника ринків капіталу, або особами, яким підсанкційним професійним учасником ринків було надано довіреність на представництво інтересів, *після початку процедури врегулювання є нікчемними*.

Довіреності, що були видані підсанкційним професійним учасником ринків капіталу на представлення його інтересів та вчинення від його імені або у його інтересах правочинів, з дня початку процедури врегулювання *втрачають свою силу*.

Аналіз наведених положень проєкту Закону свідчить, що нікчемними будуть вважатися усі без винятку правочини, вчинені підсанкційним професійним учасником ринків капіталу під час процедури врегулювання.

Водночас перелік тих видів санкцій, які можуть бути застосовані до підсанкційного суб'єкта, визначено частиною першою статті 4 Закону України «Про санкції». Відповідно до положень статті 1 проєкту Закону здійснення процедури врегулювання буде можливим лише стосовно професійних учасників ринку капіталу (крім банків), до яких були застосовані спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи (санкції), передбачені пунктами 1, 5, 6, 9, 24² частини першої статті 4 Закону України «Про санкції».

Обмеження щодо вчинення підсанкційними суб'єктами правочинів шляхом визнання їх нікчемними, на нашу думку, мають відповідати змісту конкретної застосованої до них санкції. При цьому в пропонованому проєктом Закону варіанті такі обмеження можуть бути розцінені як незаконне втручання держави у господарські відносини, що є порушенням одного із загальних принципів господарювання, регламентованого статтею 6 Господарського кодексу України.

Наприклад, відповідно до частини тринадцятої статті 36 Закону України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» у разі застосування до особи спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів відповідно до Закону України «Про санкції», які передбачають обмеження щодо укладення та виконання деривативних контрактів та/або правочинів щодо фінансових інструментів, такі правочини, вчинені за участю, від імені та/або на користь зазначених осіб, є нікчемними. Тобто вказаним положенням конкретизовано види правочинів, які визнаються нікчемними, з огляду на зміст відповідних санкцій.

Крім того, щодо втрати сили довіреністю слід враховувати, що вичерпний перелік підстав припинення представництва за довіреністю визначений статтею 248 Цивільного кодексу України.

Відповідно до частини другої статті 4 Цивільного кодексу України, якщо суб'єкт права законодавчої ініціативи подав до Верховної Ради України проєкт закону, який регулює цивільні відносини інакше, ніж цей Кодекс, він зобов'язаний одночасно подати проєкт закону про внесення змін до Цивільного кодексу України.

8. Частиною сімнадцятою статті 3 проєкту Закону передбачається, що обмеження у користуванні та розпорядженні активами підсанкційного професійного учасника ринків капіталу, які виникли внаслідок застосування до нього спеціальних економічних обмежувальних заходів (санкцій) відповідно до Закону України «Про санкції», не поширюються на операції, що здійснюються для цілей проведення процедури врегулювання такого підсанкційного професійного учасника ринків капіталу.

Абзацом третім підпункту «а» підпункту 6 пункту 4 розділу «Прикінцеві та перехідні положення» проєкту Закону пропонується частину четверту статті 4 Закону України «Про санкції» доповнити новим абзацом, відповідно до якого:

«Передбачені цим Законом санкції не поширюються на операції (правочини), здійснені (укладені) в межах процедури врегулювання, передбаченої Законом України «Про захист прав клієнтів підсанкційних професійних учасників ринків капіталу».

Таким чином, аналіз зазначених положень проєкту Закону свідчить про їх неузгодженість між собою.

9. Щодо застосування у пункті 4 частини другої статті 5 проекту Закону слів *«юридичними особами – резидентами держави, що здійснює збройну агресію проти України»* варто зауважити, що за усталеною практикою нормативно-правовий акт, який оперує певним поняттям, має містити його визначення для цілей цього акта або чітку вказівку на інший нормативно-правовий акт, у розумінні якого таке поняття застосовується.

Поняття «резидент» використовуються в низці інших нормативно-правових актів, які регулюють окремі сфери правовідносин. Проте при застосуванні наведеного терміна для визначення того, хто є резидентом країни-агресора, варто брати до уваги сферу застосування нормативно-правового акта та прийнятність його використання для визначеної мети.

Так, стаття 1 Закону України «Про основні засади примусового вилучення в Україні об'єктів права власності Російської Федерації та її резидентів» (далі – Закон про вилучення) містить визначення таких термінів:

російська федерація – держава, яка рішенням Верховної Ради України відповідно до Резолюції Генеральної Асамблеї ООН 3314 «Визначення агресії» від 14 грудня 1974 року визнана державою-агресором і здійснює збройну агресію проти України;

резиденти – це юридичні особи (їх філії, представництва), що здійснюють свою діяльність відповідно до законодавства України на території України, засновником (учасником, акціонером) або бенефіціаром яких прямо або опосередковано є російська федерація та/або у яких російська федерація прямо або опосередковано чи юридичні особи, засновником (учасником, акціонером) або бенефіціаром яких є російська федерація та/або у яких російська федерація прямо або опосередковано має частку у статутному (складеному) капіталі, акції, паї, інше членство (участь у будь-якій формі) у юридичній особі.

Тобто слід констатувати, що термін «резидент» Закону про вилучення надає вужькоспеціалізоване визначення кола осіб для цілей цього Закону та обмежується лише юридичними особами, у яких російська федерація як держава, яка рішенням Верховної Ради України відповідно до Резолюції Генеральної Асамблеї ООН 3314 «Визначення агресії» від 14 грудня 1974 року визнана державою-агресором і здійснює збройну агресію проти України, прямо або опосередковано (через інші юридичні особи) є засновником (учасником, акціонером) або бенефіціаром.

Натомість визначення кола осіб, що є резидентами та нерезидентами країни, врегульовано також податковим законодавством. Так, визначення «резидентів», «нерезидентів» для цілей оподаткування в Україні містять підпункти 14.1.122, 14.1.213 пункту 14.1 статті 14 Податкового кодексу України.

Враховуючи наведене, варто зазначити, що застосування у проекті Закону поняття «юридичні особи – резиденти держави, що здійснює збройну агресію проти України» без розкриття його змісту може спричинити різнотлумачення під час його застосування.

10. Абзацом восьмим частини другої статті 6 проекту Закону передбачається, що у разі, якщо сума коштів на рахунку підсанкційного професійного учасника ринків капіталу менша, ніж сума належних до виплати верифікованим клієнтам коштів за цінними паперами згідно зі встановленим внаслідок інвентаризації

активів і зобов'язань обсягом зобов'язань перед власниками цінних паперів, у проекті плану врегулювання у розрізі кожного клієнта зазначається сума невикладених коштів, пропорційна частці зобов'язань перед кожним клієнтом у загальному обсязі зобов'язань за цінними паперами. При цьому відповідно до абзацу дев'ятого цієї ж частини розрахунок такої, що зазначається у розрізі кожного клієнта, суми належних до виплати верифікованим клієнтам коштів за цінними паперами згідно зі встановленим внаслідок інвентаризації активів і зобов'язань обсягом зобов'язань перед власниками цінних паперів, здійснюватиметься за відповідною формулою.

Тобто може скластися ситуація, коли верифікований клієнт отримає меншу суму коштів за цінними паперами, ніж ту, що належить йому по праву. Проте слід враховувати, що повернення цих коштів не в повному обсязі містить ризик порушення прав та законних інтересів зазначених суб'єктів. Таким чином, наведені положення проекту Закону вказують на істотний недолік процедури врегулювання, який полягає в руйнуванні законних очікувань верифікованих клієнтів.

Аналогічне зауваження також стосується положень, викладених в абзацах четвертому, п'ятому частини третьої цієї ж статті проекту Закону.

11. Пунктом 2 частини сьомої статті 6 проекту Закону передбачається, що Центральний депозитарій цінних паперів зобов'язаний забезпечити відповідальне зберігання невикладених верифікованим клієнтам коштів за цінними паперами, що перераховані на рахунки Центрального депозитарію цінних паперів відповідно до частини п'ятої цієї статті. Центральний депозитарій цінних паперів повинен забезпечити таке відповідальне зберігання до вчинення власником цінних паперів (особою, яка отримала такі цінні папери внаслідок спадкування, правонаступництва чи за судовим рішенням) або уповноваженою ним особою, номінальним утримувачем необхідних дій, визначених Центральним депозитарієм цінних паперів для переведення обліку відповідних цінних паперів та/або коштів, що підлягають виплаті верифікованим клієнтам підсанкційного професійного учасника ринків капіталу, до обраної верифікованими клієнтами нової депозитарної установи.

Слід зазначити, що використання термінологічної конструкції «внаслідок спадкування» є нехарактерним для нормативних актів, які регулюють спадкові відносини. Наприклад, у Цивільному кодексі України використовується формулювання «у порядку спадкування» (статті 407, 413).

Аналогічне зауваження в частині використання термінологічної конструкції «внаслідок спадкування» стосується також абзаців першого, третього частини десятої цієї ж статті проекту Закону.

12. Абзацом четвертим пункту 1 частини восьмої статті 6 проекту Закону передбачається, що якщо неспівпадіння даних депозитарного балансу встановлено щодо цінних паперів верифікованих клієнтів, які обліковуються на рахунку у цінних паперах, що відкривається для здійснення узагальненого обліку цінних паперів, права на які та права за якими належать верифікованим власникам, Національний банк України не здійснює переведення обліку відповідних цінних паперів та/або коштів, що підлягають виплаті верифікованим

клієнтам, до нової депозитарної установи та повідомляє про факт такого неспівпадіння тимчасового керуючого. Тимчасовий керуючий доводить інформацію, отриману від Національного банку України, до відома верифікованих клієнтів, переведення обліку відповідних цінних паперів та/або коштів, на рахунки яких є неможливим через таке неспівпадіння. *Такі верифіковані клієнти мають право звернутися до господарського суду із заявою про встановлення їх права власності на вказані цінні папери та/або кошти та переведення Національним банком України їх обліку до обраної верифікованими клієнтами нової депозитарної установи.*

Звертаємо увагу, що відповідно до частини першої, пункту 1 частини другої статті 16 Цивільного кодексу України кожна особа має право звернутися до суду за захистом свого особистого немайнового або майнового права та інтересу. Способом захисту цивільних прав та інтересів може бути, зокрема, *визнання права*.

Згідно зі статтею 392 цього Кодексу власник майна може *пред'явити позов про визнання його права власності*, якщо це право оспорується або не визнається іншою особою, а також у разі втрати ним документа, який засвідчує його право власності.

13. Проектом Закону пропонується *статтю 17 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань»* (далі – Закон про реєстрацію) *доповнити частиною двадцять шостою*, відповідно до якої для державної реєстрації зміни керівника юридичної особи – професійного учасника ринків капіталу, до якого відповідно до Закону України «Про санкції» були застосовані спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи (санкції), у випадках, передбачених Законом України «Про захист прав клієнтів підсанкційних професійних учасників ринків капіталу», подається:

1) примірник оригіналу (нотаріально засвідчена копія) рішення виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб про призначення в підсанкційному професійному учаснику ринків капіталу тимчасових керуючих та початок процедури врегулювання та копію указу Президента України про введення в дію рішення Ради національної безпеки та оборони України про застосування спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) до такого професійного учасника ринків капіталу – у разі державної реєстрації зміни керівника такого професійного учасника ринків капіталу з керівника, призначеного за рішенням органів управління, на тимчасового санкційного керуючого професійним учасником ринків капіталу, призначеного за рішенням Фонду гарантування вкладів фізичних осіб;

2) примірник оригіналу (нотаріально засвідчена копія) затвердженого Фондом гарантування вкладів фізичних осіб звіту про завершення процедури врегулювання – у разі державної реєстрації зміни керівника такого професійного учасника ринків капіталу з тимчасового санкційного керуючого професійним учасником ринків капіталу, призначеного за рішенням Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, на керівника, призначеного за рішенням органів управління такого професійного учасника.

Звертаємо увагу, що відповідно до частини п'ятої статті 5 проєкту Закону рішення виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб про призначення в підсанкційному професійному учаснику ринків капіталу тимчасових керуючих (тимчасового керуючого) є підставою для державної реєстрації змін до відомостей про керівника юридичної особи в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань (далі – Єдиний державний реєстр).

Зауважуємо, що статтею 7 проєкту Закону пропонується встановити, що за результатом проведення процедури врегулювання тимчасовий керуючий підписує передавальний акт залишку активів та зобов'язань від тимчасового керуючого до осіб, які виконують повноваження органів управління та/або управлінські функції в підсанкційному професійному учаснику ринків капіталу та складає проект звіту про завершення процедури врегулювання, який затверджується виконавчою дирекцією Фонду гарантування вкладів фізичних осіб.

Однією із підстав для припинення процедури врегулювання є затвердження виконавчою дирекцією Фонду гарантування вкладів фізичних осіб звіту про завершення процедури врегулювання та підписання передавального акта залишку активів та зобов'язань від тимчасового керуючого до осіб, які виконують повноваження органів управління та/або управлінські функції в підсанкційному професійному учаснику ринків капіталу.

Проте частиною третьою статті 7 проєкту Закону встановлюється, що рішення про припинення процедури врегулювання затверджується Виконавчою дирекцією Фонду гарантування вкладів фізичних осіб за пропозицією тимчасового керуючого.

Рішення виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб про припинення процедури врегулювання є підставою для державної реєстрації змін до відомостей про керівника юридичної особи в Єдиному державному реєстрі.

Враховуючи вищезазначені норми проєкту Закону, саме рішення виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб про припинення процедури врегулювання має подаватися у разі державної реєстрації зміни керівника такого професійного учасника ринків капіталу з тимчасового санкційного керуючого професійним учасником ринків капіталу, призначеного за рішенням Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, на керівника, призначеного за рішенням органів управління такого професійного учасника (пункт 2 частини двадцять шостої статті 17 Закону про реєстрацію у запропонованій проєктом Закону редакції).

14. Частиною тринадцятою статті 3 проєкту Закону пропонується встановити, що повноваження тимчасових керуючих (тимчасового керуючого) припиняються після виконання плану врегулювання або за рішенням виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб у разі неможливості проведення процедури врегулювання у зв'язку із втратою або ненаданням доступу до баз даних, документів, необхідних для інвентаризації активів і зобов'язань підсанкційного професійного учасника ринків капіталу на дату початку процедури врегулювання. Повноваження органів управління підсанкційного професійного учасника ринків капіталу, у якій призначено тимчасових керуючих (тимчасового керуючого),

поновлюються з дня державної реєстрації припинення повноважень тимчасового керуючого.

Проте запропонованими до Закону про реєстрацію змінами шляхом доповнення статті 17 новою частиною пропонуються документи, які подаються для державної реєстрації зміни керівника юридичної особи – професійного учасника ринків капіталу, до якого відповідно до Закону України «Про санкції» були застосовані спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи (санкції), у випадках, передбачених Законом України «Про захист прав клієнтів підсанкційних професійних учасників ринків капіталу». А саме: у разі державної реєстрації зміни керівника такого професійного учасника ринків капіталу з керівника, призначеного за рішенням органів управління, на тимчасового санкційного керуючого професійним учасником ринків капіталу, призначеного за рішенням Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, або у разі державної реєстрації зміни керівника такого професійного учасника ринків капіталу з тимчасового санкційного керуючого професійним учасником ринків капіталу, призначеного за рішенням Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, на керівника, призначеного за рішенням органів управління такого професійного учасника.

Вважаємо за необхідне узгодити положення частини тринадцятої статті 3 проекту Закону із запропонованими змінами до статті 17 Закону про реєстрацію.

15. Статтею 5 проекту Закону врегульовуються питання верифікації клієнтів підсанкційного професійного учасника ринків капіталу.

Так, пропонується встановити, що верифікацією є перевірка Службою безпеки України, розвідувальним органом Міністерства оборони України, Службою зовнішньої розвідки України, Міністерством юстиції України клієнтів підсанкційного професійного учасника ринків капіталу на предмет існування щодо таких клієнтів обставин, передбачених частиною другою цієї статті, що перешкоджають поверненню їм активів.

Верифікація клієнтів здійснюється органами, передбаченими частиною першою цієї статті, у строк до шести місяців.

На підставі отриманої від органів, зазначених у частинах першій та п'ятій статті 5 проекту Закону, інформації тимчасовий керуючий протягом п'яти робочих днів з дня отримання відповіді від усіх таких органів або дня закінчення строку, передбаченого частинами четвертою – шостою цієї статті відповідно, залежно від того, яка подія настане раніше, складає перелік клієнтів, щодо яких надійшла інформація про існування обставин, передбачених частиною другою цієї статті, що перешкоджають поверненню їм активів, а також перелік клієнтів, щодо яких обставин, передбачених частиною другою цієї статті, що перешкоджають поверненню їм активів, не встановлено.

Звертаємо увагу, що Міністерство юстиції України відповідно до покладених на нього завдань, встановлених Положенням про Міністерство юстиції України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 2 липня 2014 року № 228, забезпечує в установленому законодавством порядку організацію доступу до єдиних та державних реєстрів, держателем яких він є, та відповідно вживає

організаційних заходів, пов'язаних із забезпеченням їх функціонування, зокрема, Єдиного державного реєстру.

Згідно з пунктом 7 частини першої статті 1 Закону про реєстрацію *Єдиний державний реєстр* є єдиною державною інформаційною системою, що забезпечує збирання, накопичення, обробку, захист, облік та надання інформації про юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадські формування, що не мають статусу юридичної особи.

Перелік відомостей, які містяться у Єдиному державному реєстрі про юридичну особу, громадське формування, що не має статусу юридичної особи, та фізичну особу – підприємця, встановлений статтею 9 Закону про реєстрацію. Так, у Єдиному державному реєстрі містяться відомості про юридичних осіб, зокрема, про перелік засновників (учасників) (крім акціонерних товариств, громадських формувань, товариств з обмеженою відповідальністю та товариств з додатковою відповідальністю, частки яких обліковуються в обліковій системі часток) юридичної особи; інформація про кінцевого бенефіціарного власника юридичної особи, у тому числі кінцевого бенефіціарного власника її засновника, якщо засновник – юридична особа (крім юридичних осіб, зазначених у частині восьмій статті 5¹ Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення») тощо.

Відомості, що містяться в Єдиному державному реєстрі, є *відкритими і загальнодоступними* (крім реєстраційних номерів облікових карток платників податків та паспортних даних) та у випадках, передбачених Законом про реєстрацію, за їх надання стягується плата.

Вичерпний перелік способів та форм надання відомостей з Єдиного державного реєстру встановлено частиною другою статті 11 Закону про реєстрацію.

Підсумовуючи вищезазначене, відповідно до норм чинного законодавства Міністерство юстиції України не наділене повноваженнями щодо надання інформації про клієнтів підсанкційного професійного учасника ринків капіталу та проведення відповідного аналізу, тому вважаємо за доцільне *виключити Мін'юст* зі списку органів, які мають здійснювати перевірку клієнтів підсанкційного професійного учасника ринків капіталу на предмет існування щодо таких клієнтів обставин, передбачених частиною другою статті 5 проєкту Закону, що перешкоджають поверненню їм активів, та як джерело даних про верифікацію відповідних клієнтів.

16. Проєкт Закону в частині застосування формулювання *«після дня введення в дію санкцій»* (пункт «б» частини дев'ятої статті 4) потребує доопрацювання з метою узгодження з положеннями, зокрема частини третьої статті 5 Закону України «Про санкції», у якому визначено, що *Рішення щодо застосування, скасування та внесення змін до санкцій* щодо окремих іноземних юридичних осіб, юридичних осіб, які знаходяться під контролем іноземної юридичної особи чи фізичної особи – нерезидента, іноземців, осіб без громадянства, а також суб'єктів, які здійснюють терористичну діяльність (персональні санкції), передбачених пунктами 1, 2–21, 23–25 частини першої статті 4 цього Закону, *приймається*

Радою національної безпеки та оборони України та вводиться в дію указом Президента України.

Водночас інформуємо про відсутність пропозицій щодо переліку нормативно-правових актів, прийняття яких необхідно здійснити для реалізації зазначеного проєкту Закону у разі його прийняття, та переліку нормативно-правових актів, які необхідно привести у відповідність із ним.

Міністр

Денис МАЛЮСЬКА